Ст. Атанасов

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ

ГОД. XXV АПРИЛЪ 1933

4

СТРУМА ПРИ ЗЕМЕНЪ

Яка. Б. Денеевъ

ДА ПАЗИМЪ ГОРИТѢ

(По случай седмицата на гората)

Не веднъжъ въ страницитѣ на нашето списание е била изтъквана нуждата отъ опознаване и запазване на природнитѣ хубости. Посвещавани сж били специални статии* относно пазене и щадене на нашитѣ гори. И сега, по случай седмицата на гората, устроена отъ Министерството на земледѣлието, ние считаме за нашъ дългъ още веднъжъ да подчертаемъ огромното значение отъ упазване на горското национално богатство.

Известно е, че горитѣ иматъ грамадно значение за цѣлия стопански обликъ на дадена страна. Преди всичко тѣ задържатъ влагата и сж регулаторъ на валежитѣ; тѣ непрекжснато освежаватъ въздуха и опрѣсняватъ атмосферата въ здравословно отношение. Тѣ сж най-добритѣ бариери срещу пороищата, които рушатъ и опустошаватъ огромни пространства. Независимо отъ тѣзи косвени блага, горитѣ сж неизчерпаемъ източникъ на прѣки блага: тѣ ни даватъ градивенъ и горителенъ материалъ, плодове и различни органични вещества, които се приготовляватъ отъ тѣхъ. Като прибавимъ и естетическото въздействие отъ тѣхъ— най-ценното за туриститѣ — ние ще добисмъ пълна представа за огромното значение на горитѣ.

И къмъ това грамадно богатство въ нашата земя почти всички сж се отнасяли досега мащенски. Много правъ е народниятъ поетъ Иванъ Вазовъ, когато бележи, че сѣкирата на дърваря и зжбитѣ на козитѣ сж похабили едно ценно съкровище. На човѣка става болно, когато минава било презъ нѣкоя опожарена или така безмилостно изсѣчена гора, и той се чуди какъ е било допустнато това. И ако той си спомни въ този моментъ за великолепнитѣ гледки отъ букови, борови и други гори, презъ които туристътъ е бродилъ и изпиталъ истинска наслада, контрастътъ става още по-силенъ и възмущението му по-голѣмо.

Нашата земя е щедро надарена съ гори: 28 процента отъ нашата територия е залесена. Но и голѣма часть е била опустошена; за това свидетелствуватъ мнозина, които сж пжтували преди 50—100 години изъ България. Нашъ дългъ — на всички българи — е да упазимъ и разумно стопанисваме нашето днешно горско богатство. И, на второ мѣсто, да съдействуваме за залесяването на всички голи ридове и чуки.

Туриститѣ сж истински ратници въ тази насока. Тѣ иматъ дълга да пазятъ горитѣ. Отъ нѣколко години тѣ сж се заели и съ залесяване на голитѣ пространства около тѣхнитѣ хижи. И полека около тѣхъ ще изникнатъ туристически горски паркове отъ специални горски култури. Тази дейность трѣбва да бжде продължена и удвоена. Да пази горитѣ е дългъ на всѣки туристъ, а още повече на всѣки организиранъ такъвъ. И нашиятъ зовъ къмъ всички е:

— Пазете горитѣ!

Д-ръ Б. Ковачевски

ИДЕОЛОГИЯ НА АЛПИНИЗМА

Отъ Брониславъ Романишинъ

II

Сжщата опасность, която застрашаваше да разклати основитѣ на алпинизма въ Европа, се приближаваше къмъ нашитѣ планини, но у насъ положението бѣше много по-тежко. Татранскитѣ възвишения, единственитѣ планини въ Полша, които иматъ истински алпийски характеръ, сж твърде тѣсни, за да поематъ туриститѣ, по-многобройни всѣка година, които нахлуваха въ тѣхъ, като заплашваха да разрушатъ напълно хубостьта на тѣхния пейзажъ. Първитѣ предупредителни думи, отправени къмъ израждания се татризъмъ, бѣха произнесени отъ г. проф. Павликовски, по случай юбилея на Полското татранско дружество въ 1923 г.

„Днесъ ние се намираме — казва г. Павликовски — въ положението на опя магьосникъ, който не може да обуздае духоветѣ, които е призовалъ. Нашитѣ Татри не сж достатъчно широки, за да понесатъ маситѣ, които ги заливатъ, и затова нашитѣ планини сж въ голѣма опасность. . . "

Нека разгледаме сега новитѣ пжтища, които западниятъ алпинизъмъ е решилъ да следва, и новитѣ идеи, които бѣха провъзгласени отъ най-прочутитѣ му представители, за да си дадемъ смѣтка за грамадната промѣна, претърпѣна почти отъ всички алпийски клубове и дружества.

Да започнемъ отъ най-старата и най-известна организация въ Европа — Английскиятъ алпийски клубъ. Нека си спомнимъ, че англичанитѣ сж успѣли по-добре отъ всички други народи да намалятъ до минимумъ вреднитѣ действия на спорта, който се култивира прекалено. Въ Англия — противно на континента — никой не счита, че спортътъ има *социална важность,* нито че той е явление, което би могло да допринесе за *прогреса на цивилизацията.* Здравиятъ смисълъ на англичанитѣ не преувеличава значението на спорта даже когато трѣбва да бжде култивиранъ.

И тъкмо отъ тамъ идатъ пълнитѣ съ важность предупреждения, казани отъ най-бележити личности въ модерния алпинизъмъ.

* Вижъ кн. 3/1932 г. На събора въ Елена — 1930 г. — биде четена специална сказка върху значението на горитѣ.

Пролѣть дойде Сн. Ж. К.

Би ни се сторило, че тревожниятъ зовъ, който ни кара да подложимъ на корененъ прегледъ началата на алпинизма, не би намѣрилъ отзвукъ на другата страна на Ламанша. При все това най-забележителнитѣ и пълни съ важность предупреждения бѣха казани отъ едно отъ най-бележититѣ лица въ модерния алпинизъмъ, отъ героичния Мейлъри (Mallory) — който намѣри смъртьта си презъ експедицията на Монтъ Еверестъ и почива на най-високия връхъ на земята. Въ своитѣ мемомари той говори за задачитѣ на съвременния алпинизъмъ, който, следъ като изчерпи всички проблеми, предлагани отъ планинитѣ, днесъ се намира въ критично положение и търси нови пжтища за бждещето. „Каквито и да сж заслугитѣ на Английския алпийски клубъ, който въ първитѣ си години събуди любовьта къмъ планинитѣ и разпространи туризма — пише Мейлъри презъ 1923 г. — днесъ удари часътъ, когато нови задачи го зоватъ. Тия хубави идеи, премного популяризирани, се изродиха и на тѣхно мѣсто дойде манията да се култивира алпинизмътъ като спортъ и да се чупятъ рекорди, които нѣматъ нищо общо съ идеала на клуба. За доброто на алпинизма трѣбва да се игнориратъ тия рекорди, които носятъ само поквара".

Председательтъ на Кралското географско дружество въ Лондонъ, г. Юнгхъсбандъ, бележитъ изследвачъ на Туркестанъ и Тибетъ, въ предговора на описанието за експедицията на Монтъ Еверестъ дава точно опредѣление на задачитѣ и принципитѣ на алпинизма. Една отъ най-важнитѣ причини за смѣлитѣ експедиции въ планинитѣ е — споредъ Юнгхъсбандъ — желанието да бждатъ победени физическитѣ трудности чрезъ духа и чрезъ силата на душата. И главната задача на алпинизма е да разпространява любовьта къмъ планинитѣ и къмъ природата и да направи, щото благороднитѣ чувства да наддѣлѣятъ низкитѣ инстинкти.

Да разгледаме сега днешното състояние на алпинизма въ другитѣ страни.

Френскиятъ алпийски клубъ празднува преди четири години петдесетгодишния си юбилей. По този случай се е състояло тържествено събрание въ амфитеатра на Сорбоната, въ присжтствието на председателя на републиката, презъ време на което най-бележититѣ френски алпинисти сж изтъкнали необходимостьта да се промѣнятъ разбиранията на алпинизма и тѣхното приложение. Като първа задача тѣ сж счели нуждата да се заематъ съ възпитанието на новото поколѣние алпинисти споредъ принципитѣ и идеалитѣ на клуба. После тѣ сж взели предъ видъ необходимостьта да се отстранятъ отъ алпинизма спортнитѣ елементи, да се защити хубостьта на планинскитѣ пейзажи, да се пробуди въ сърдцата на алпиниститѣ любовь къмъ планинитѣ.

Въ много статии, обнародвани по случай юбилея отъ най-бележититѣ френски алпинисти, става въпросъ за сжщитѣ тия задачи.

Еволюцията, извършена въ френския алпинизъмъ, се е проявила блестящо въ Международния конгресъ за защита на природата, станалъ въ Парижъ презъ 1923 г. Председательтъ на Френския алпийски клубъ г. Францискъ Рего, депутатъ отъ парламента, е изложилъ тогава, въ присжтствието на учени отъ всички страни, програмата на френския алпинизъмъ подъ формата на едно решение, одобрено предварително отъ общото събрание на клуба. Въ това решение френскитѣ алпинисти предлагатъ да се създадатъ най-строги закони за защита на планинитѣ и да се създадатъ запазени участъци въ Алпитѣ и Пиринеитѣ. Като мотивира

това решение, г. Рего бележи, че идеята за защита красотата на природата и на планинския пейзажъ е основно начало въ идеологията на френския алпинизъмъ.

Можемъ да наблюдаваме сжщитѣ въздействия и въ съвременния италиански алпинизъмъ. Всички италиански алпийски клубове сж действували заедно за създаване на запазени участъци въ Алпитѣ и въ Абруцкитѣ планини. Нека си спомнимъ, че единъ измежду най-добритѣ италиански алпинисти, Гвидо Рей, се противопостави енергично преди нѣколко години срещу елемента на съперничество въ алпинизма и срещу прославата на тия, които първи сж възкачили нѣкои опасни върхове. Той порицава строго ония, които оставятъ по върховетѣ следи отъ възкачването си, като записки, гвоздеи или верижки. И когато ние четемъ, че тѣзи идеи на Рей, нѣкога силно оборвани, се радватъ вече на голѣма популярность, ние трѣбва да приемемъ, че едно ново течение владѣе сега въ алпинизма и съ силата на урагана очиства планинитѣ отъ всички нечисти следи, оставени тамъ отъ несъзнателния човѣкъ.

Нека разгледаме сега днешното състояние на алпинизма въ Германия и Австрия, кждето повече, отколкото въ всички други страни въ Европа, се занимаваха съ демократизиране на планинския туризъмъ. Тамъ сжщо, поради това движение, се стараеха да изтъкватъ личния куражъ и прославяха спорта и въ най-смѣшнитѣ му форми. Но въ планинскитѣ организации на тѣзи страни стана една коренна промѣна. Тѣзи нови идеи се проявиха въ решенията, взети презъ 1923 г., поради което се начертаха и новитѣ насоки за следване. Невъзможно е да изброимъ всички; ние ще се ограничимъ да изтъкнемъ главнитѣ идеи. Като първа задача на алпинизма се обяви необходимостьта да се отстрани елементътъ на съперничество, да се премахне личната амбиция и да се върнемъ къмъ простия и естественъ животъ въ лоното на планинитѣ. После се реши да се заематъ съ възпитанието на новото поколѣние, като образуватъ при всѣко дружество отдѣлъ за млади алпинисти. Най-после, като най-важно нѣщо, се изтъкна нуждата да се създадатъ запазени участъци въ планинитѣ, за да бждатъ защитени срещу вандализма на маситѣ.

Прочутиятъ германски алпинистъ Енценсбергеръ разглежда всички тѣзи проблеми въ книгата си, озаглавена „Планинарство“ („Bergsteigen“), излѣзла презъ 1924 г. Следъ като говори за напредъка и влиянието на германскитѣ и австрийскитѣ дружества за разпространението на алпинизма и следъ като изброява всички построени хижи, всички прокарани пжтища и пжтеки, и преимуществата отъ тѣхъ, Енценсбергеръ постави следния въпросъ: „Това грандиозно развитие дали е наистина напредъкъ?“ И той идва до следното заключение: „Кждето има свѣтлина, има сжщо и сѣнка. Навсѣкжде може да се забележи сжщото печално явление: когато едно движение, култивирано отъ група избрани лица, се разпростре между маситѣ, последнитѣ разрушаватъ въ него всичко хубаво и възвишено. Трѣбва да се боримъ срещу това варварство, преди да стане много късно, трѣбва да му се противопоставимъ енергично, за да отклонимъ опасностьта и да спасимъ плодоветѣ на цивилизацията. Дейностьта на Германо-австрийския алпийски съюзъ има сжщитѣ последици. Популяризирането на туризма принесе отначало голѣми услуги на човѣчеството, ... но съюзътъ впоследствие тласна много далече старанието си въ тази насока“.

Единъ отъ най-забележителнитѣ нѣмски алпинисти, г. Гвидо Ламеръ, взе думата следъ това, като поиска да се подложи на пъленъ прегледъ програмата на алпийскитѣ съюзи. Въ „Известия на Германо-австрийския алпийски съюзъ“ се появи презъ януарий 1929 г. една статия отъ този авторъ, подъ заглавие „Необходима защита на природата въ планинската пустиня“ (Unbedingter Naturschutz der alpinen Oedlandes“). Тя направи голѣмо впечатление.

Славянскиятъ алпинизъмъ е претърпѣлъ сжщата еволюция, като този въ другитѣ страни. Славянскитѣ народи се обединиха въ Асоциацията на славянскитѣ туристически дружества, къмъ която принадлежатъ дружествата на България, Югославия, Чехословакия и Полша и които броятъ около 100.000 члена. Конгресътъ на асоциацията, станалъ презъ 1926 г. въ Прага, реши единодушно да следва новитѣ начала въ идеологията на алпинизма, да покровителствува природнитѣ хубости, да отстранява отъ алпинизма манията на рекордитѣ и да възпитава новото поколѣние въ казанитѣ принципи.

Ние заключаваме. Като имаме предъ видъ всички фази, презъ които е минаалъ алпинизмътъ, ние можемъ — безъ страхъ да се заблудимъ — да предвидимъ какво ще е бждещето му. Новитѣ тенденции се проявяватъ вече понастоящемъ по единъ ясенъ и точенъ начинъ и ние можемъ да различимъ три основни идеи, които осигуряватъ здрави основи за бждещия алпинизъмъ: възпитанието на новото поколѣние и защита на планинитѣ чрезъ създаване на защитени участъци. Отъ нѣколко години тѣзи идеи се оповестяватъ при всѣки случай отъ Асоциацията на славянскитѣ дружества. Необходимостьта да се осжществи този идеалъ трѣбва да се разбере отъ всички алпинисти. Тѣ трѣбва да се вдъхновяватъ отъ тѣхъ въ всички свои подвизи и да правятъ всичко възможно, за да постигнатъ целитѣ, които посочихме. Вмѣсто да увеличаватъ числото на алпиниститѣ, трѣбва да развиватъ способноститѣ имъ и да ги научатъ да обичатъ природата и да я разбиратъ. Прочутиятъ германски алпинистъ Зигмонди забелязва съ право, че въ алпинизма, както въ живота, само малцина избрани сж въ състояние да почувствуватъ и да разбератъ възвишеното, защото това се достига само отъ ония, които сж съумѣли да победятъ у себе си егоистичнитѣ и материалистични чувства.

Ние си даваме смѣтка, че при сегашното положение, когато спортътъ и манията за рекорди още царуватъ, не ще е лесно да се постигне тази цель, но ако ние не се боримъ срещу тѣзи вредни

признаци, ще станемъ съучастници за упадъка на алпинизма. Трѣбва отъ нашитѣ планини да изчезнатъ завинаги всички следи, които манията на рекордитѣ и спортътъ сж оставили.

Хубавитѣ думи, произнесени единъ день отъ Жанъ Гвалбертъ Павликовски, единъ отъ нашитѣ най-прочути татристи, добиватъ отново значение: „За да бждешъ истински алпинистъ — казва той — не стига да възкачвашъ върховетѣ, трѣбва да обичашъ планинитѣ и да ги разбирашъ; не стига да имашъ здрави крака, трѣбва още да имашъ и сърдце".

Превелъ: **Н. Галчовъ**

Бележка на преводача. Ние дадохме въ списанието тази ценна статия върху идеологията на алпинизма (планинарството), защото Б. Т. С., *като най-ярькъ представитель на планинарството у насъ*, се вдъхновява отъ идеологията на алпинизма, изложена отъ Романишинъ съ такава вещина, идеология, възприета и подчертана съ редъ конгресни решения на Съюза ни отъ 1926 г. насетне.

Отъ Торище къмъ вр. Белмекенъ

СТ. ЧИЛИНГИРОВЪ

Малцина отъ днешнитѣ български писатели ще оставятъ следъ себе си плодоветѣ на богато и разностранно творчество. Между тѣхъ, не на последно мѣсто, може да се постави и Ст. Чилингировъ. Известно е, че неотдавна нему биде устроено блѣскаво чествуване по поводъ 35-годишнината отъ литературно-обществената му дейность. Името на Чилингировъ буди представа за писателско благородство, обществена самопожертвувателность, обичь къмъ народа и за едно въ висша степень полезно културно труженичество. Образитѣ, които той съ такова умение и реалистиченъ похватъ изнася въ своитѣ произведения, оставятъ траенъ отпечатъкъ въ душата на читателя. Въ тѣхъ е застжпено близкото минало съ неговитѣ социални форми, дадени сж и ярки картини изъ живота на цѣли съсловия. Внушението, силата на това творчество иде направо отъ вѣчнитѣ извори на сжщинския животъ, отъ нашата нерадостна действителность и има за цель да разчиства и посочва пжтя къмъ по-съвършени духовни стремежи. Цѣлиятъ животъ на Чилингирова е озаренъ отъ желанието да бжде полезенъ на своя народъ, да заслужи неговата обичь. Затова той цени повече обществената служба на творчеството, движи се между народа, чието минало е изучилъ, за да го напжти къмъ културни идеали, отдава се за кратко и на изкушението да стане политикъ, безъ всѣкакви користни намѣрения. Въ тоя неспокоенъ нервъ на работа се криятъ и добри и лоши заложби. Надмѣрната енергия, неовладѣната творческа стихия може да наруши правилния ходъ на творческитѣ усилия и да отнеме много отъ достойнството на литературното произведение. За щастие, романитѣ на Чилингирова, най-доброто, което той е създалъ, ни показватъ, че е успѣлъ да преодолѣе посочената опасность.

Вѣрна е мисъльта, че Чилингировъ, като разказвачъ, следва традицията на белетристиката, създадена отъ Вазова. Но все пакъ днесъ тоя пи-

Хижа „К. Панайодовъ" на вр. Белмекенъ

На слънце предъ землянката на вр. Белмекенъ

Сн. Арх. Г. Скордевъ

сатель има свой опредѣленъ образъ, не се намира подъ никакво чуждо влияние и има свои ясни задачи — чрезъ творчество, което черпи материалъ направо отъ околния животъ — въ служба на народа и за негово духовно възвисение. Не само книгитѣ му сж свидетелство за това. Той е изнесълъ и множество сказки изъ всички кжтища на България, написалъ е цѣла редица статии отъ литературно-историченъ характеръ и е съставилъ обемиста история на българското читалищно дѣло преди освобождението.

Освенъ тоза, Чилингировъ не престава да пише въ детскитѣ списания, въ които отдавна си е извоювалъ едно отъ първитѣ мѣста.

Неразрешенитѣ български народностни проблеми смущаватъ и до днесъ творческото съзнание на писателя. Той е ставалъ отзвукъ на общата мжка по изгубени български земи и е написалъ, както е известно, книги за Поморавско и Добруджа. Особено голѣма обичь и съкровена болка е вдъхновила Чилингирова да напише своитѣ пжтни впечатления, издадени подъ насловъ „Равна Добруджа" (София 1920). Ето какво казва той въ предговора на тая книга, въ едно време, когато жестокитѣ мирни договори току-що бѣха откжснали живъ кжсъ отъ снагата на България — златна Добруджа: „А Добруджа, съ Тулча и Силистра, съ Добричъ и Кюстенджа, съ Бабадагъ и Мачинъ, е наша: въ нея живѣятъ българи, които никога не сж се отказвали отъ своята народность. Да се откажемъ ли ние отъ тѣхъ само защото сме победени?"

Тая книга е забележителна и съ това, че въ нея съ едно топло и намѣста силно поетично чувство сж нарисувани живописни природни картини, отъ които лъха тиха печаль по свидна за всички ни загуба.

Ст. Чилингировъ
по случай 35-годишния му юбилей

Други нѣкои кжсове отъ Чилингирова (издадени въ 1929 г. подъ заглавие „Пжтни бележки и впечатления"), които съдържатъ красиви описания на различни мѣстности отъ Западна България, намѣриха мѣсто първомъ въ колонитѣ на сп. „Български туристъ".

Ив. Лековъ

ИЗЪ РАВНА ДОБРУДЖА

Добруджа! Кой българинъ не е блѣнувалъ да проникне въ нейнитѣ равни степи, единъ отъ малкото кжтове на земята, гдето расте и зрѣе злато? Кой българинъ не е копнѣелъ да надзърне въ нейнитѣ мили, като малка лирическа пѣсень, падини, въ които нѣкога — преди много и много вѣкове — смѣлъ духъ запали бъдника на българската самобитность, не веднъжъ само мъждалъ, но не веднъжъ и буенъ огънь озарилъ съ блѣсъка на своитѣ огнени езици хоризонта на българското небе, погледнатъ отъ заснѣженитѣ върхове на Шаръ? Кой българинъ не е жадувалъ да види нейнитѣ пространни езера, отъ чиито кристални води пие прохлада и свежесть ожаднѣлото отъ лѣтенъ зной синьо и чисто като очитѣ на млада хубавица небе? Кой българинъ не се е стремилъ къмъ нея съ всичкото си сърдце, като къмъ първа изгора? Кой българинъ не е мечталъ да легне върху зеленитѣ ѝ, плътни като губеръ пасища, да разпери ржце, и загледанъ въ капризната игра на бѣлитѣ — подобно раздуханъ памукъ — облаци, да слуша какъ му нашепва морскиятъ вѣтъръ ту съ шепота на умиращъ клетникъ, ту съ вихъра на развилнѣла страсть за славното и страдално минало на тая земя, въ която нѣкога Аспарухъ спре на станъ смѣлитѣ си витязи, а после работниятъ българинъ разгъна съ орало дивната и пазва, за да заживѣе съ пулса на нейното мирно сърдце?

Добруджа! Какъ сладко звучи нейното име, какъ много приказва то за доброто, къмъ което се стреми българинътъ отъ първия день на своя животъ, та дори до днесъ. Добруджа — наше добро и наше щастие. Нашиятъ първи погледъ на свѣта и нашата последна въздишка. — — —

* * *

Автомобилътъ оглуши съ бѣсното си пухтене крайнитѣ улици на Варна, отдавна заживѣли съ труда на своитѣ ранобудни стопани. Морето ту се очертаваше презъ рамкитѣ на разлистенитѣ

овошки, ту се скриваше между тѣхъ, за да се покаже съ своитѣ безкрайни хоризонти отъ височинитѣ на варненскитѣ лозя, застроени долу съ малки, китни лѣтнинки.

Далечна руменина, каточели последенъ отблѣсъкъ отъ слънчевия изгрѣвъ, примами и безъ туй смаянъ зоръ къмъ себе си. Симфония отъ найразнообразни шарки заигра предъ очитѣ ни. Ту се преливаха една въ друга и се губѣха въ тъмната маса на морската вода, ту се очертаваха ясно като цвѣтоветѣ на спектъра. Морето живѣеше въ оня тихъ животъ на безбурно утро, който носѣше и унесъ и примирение. Душата сѣкашъ си почиваше върху гладката морска повръхнина, понесла се леко съ крилата на чайка, далечъ тамъ нѣкжде задъ безпредѣлното, винаги примамлива приказка и недостижимъ блѣнъ.

Автомобилътъ изви. Тъмни и безкрайни ивици се очертаха по гладката площь на морето, сега добило видъ на полузамръзнало олово. Струваше ми се, че това сж теченията на хиляди рѣки, любовно прибрани отъ водната бездна, които продължаваха да живѣятъ още съ всичкитѣ си особености на своя дългъ пжть низъ равнини и ущелия. Нѣкои отъ тѣхъ бѣха бѣли, каточе смъкнали се направо отъ балканскитѣ усои, а други — тъмни, съ боитѣ на замръкнало предъ буря небе, черни и кални, каточе носѣха още въ себе си угайка отъ черноземъ, чиито посѣви сж тъй благодатно поили...

Но ето, морето изчезна отъ очитѣ ми. Сега азъ не долавямъ нищо друго, освенъ едно необхватно небе, загубено нѣкжде далечъ, гдето едва стига погледътъ и, върнало се назадъ, сѣкашъ въ желание да се отмори подъ китнитѣ брѣгове на варненската околность. Кой би могълъ да ме увѣри, че всичко това не е една и сжща стихия — която човѣшкото знание е свикнало да ни предава като две — че морето не е паднало върху земята частица отъ небе? — — —

Ние бѣхме вече на Балчишката равна височина. Предупрежденията на съпжтницитѣ ни се сбжднаха. Трѣбваше да облѣка мушамата си и да я заседна здраво. Вѣтроветѣ съ всѣки изминатъ метъръ ставаха все по-силни и по-луди. А тука безъ друго трѣбва да се приказва за вѣтрове и то вѣтрове, които ние, децата на други български кжтища, и не подозираме. Мжчно би могълъ човѣкъ да каже отъ коя страна идатъ тия въздушни вълни, които го биятъ ту въ гърба, ту подематъ краищата на неприбраната му отъ страни дреха, ту се втурватъ право въ гърдитѣ му. Разговоритѣ спрѣха. Макаръ единъ до другъ, ние се чувствувахме толкова далечъ, че най-упорнитѣ ни усилия да размѣнимъ две думи останаха суетни. Вѣтърътъ нахлуваше въ устата, запушваше гърдитѣ и, отнелъ току-що отроненитѣ думи, тичаше лудо далечъ съ свистение, подобно на подбивъ върху нашата немощь. Говорѣхме само съ очи. Не се решавахме даже да си послужимъ съ ржце, отъ боязънь въздушната стихия да не развѣе врѣхната ни дреха и да заплющи съ нея около ушитѣ.

Нѣщо профуча надъ насъ и се заби съ металически трѣсъкъ нѣколко десетки метра подире ни. Тласканъ отъ вѣтъра назадъ, едва се наклонихъ надъ шофьора и го побутнахъ. Автомобилътъ спрѣ.

Нѣщо падна. Скоро открихме, че е отнесена металическата покривка на мотора. Но гънката на земята ни защити отъ вѣтъра. Като пъстра пазва тя разкри прелеститѣ на единъ животъ, който кара човѣка да се чувствува по-близо до себе си и до Бога. Тамъ нѣкжде въ лѣво — китенъ пер-

Хижа „Мусала“ съ езерото — Сн. В. Захариевъ

Панорама отъ върхъ Мусала

Въ лѣво въ дъното: Родопитѣ, Доспатъ, Бозъ-дагъ, Бѣласица, Али-ботушъ, а въ срѣдата Пиринъ. На п
Скакавцитѣ, Елени-връхъ, Мальовиц

сийски килимъ съ всичката нѣжна хармония на боитѣ, а въ дѣсно — тѣсна равнина, прорѣзана съ лжкатушна рѣка, по чиито мочури се вишатъ стройнитѣ стъбла на папура, отъ близо прилични на хиляди мечове, побити въ тинята. И всрѣдъ тази пъстрота окото долавя червенитѣ покриви на селски кжщи, сега нѣкакъ запустѣли и тжжни. Запустѣли и тжжни сж и полуизбоялитѣ нивя... Рѣдко само се мѣрне нѣкжде прегърбената фигура на немощенъ старецъ или цвѣтната забрадка на самотна жена, дошла да продължи и завърши труда на отвлѣченъ другарь. — — —

Автомобилътъ лети. Той прекосява малката Батовска рѣка, едничкиятъ по-голѣмъ притокъ на Черно море на тая българска земя, минава презъ разхвърленото изъ блатиста околнина село, посрещнатъ и изпратенъ отъ палави деца и запъхтѣва по стръмния пжть на отсрещната височина. Вѣтърътъ отново надува бузи срещу автомобила — каточели иска да го върне назадъ. Ние отново се завиваме съ горнитѣ си дрехи и втъваме въ тежки размисли за това, което е било.

Отгоре предъ очитѣ ни се откри равно, необятно поле, препрѣчено отъ мъглявата синевина на хоризонта и отъ бързитѣ вихрушки, прахъ понесли далечъ предъ насъ.

Морето пакъ се показа отъ дѣсно, но този пжть лениво и морно, каточели отпочиващо подъ палящитѣ лжчи на пладнешкото слънце. Ние неволно пожелахме неговия миръ и неговото спокойствие. Тъй тихо е надъ водитѣ му, а толкова бури край насъ! — — —

Въ това време автомобилътъ изви право на изтокъ, къмъ Балчикъ.

Стилиянъ Чилингировъ

ТУРИЗЪМЪ И НАУКА

Следъ като започнатата съ голѣмъ ентусиазъмъ инициатива на Б. Т. С. завърши съ построяването на Мусаленската наблюдателница, въ нѣкои туристически срѣди е настжпила една малка реакция, която ние сме длъжни да изяснимъ. Тъй като комитетътъ „Наблюдателница Мусала“ продължава да сжществува при централното настоятелство на Б. Т. С. и да се грижи за поддържането и евентуалното разширение на наблюдателницата, то нѣкои отдѣлни лица сж изказали опасение, че туриститѣ отъ върховното управление сж се „увлѣкли“ много въ тази идея и рискуватъ да се „обърнатъ въ метеоролози“.

По наша преценка, това е едно напълно погрѣшно твърдение, обяснението на което може да се намѣри не само въ свойственото намъ бързо насищане и омръзване въ преследването на една идея, но и въ едно непълно познаване задачитѣ и целитѣ на организирания туризъмъ Преди всичко, ако не бѣше това „увлѣчение“, този жаръ, съ който Ц. Н. работи презъ 1932 г., то едва ли би се постигналъ голѣмиятъ успѣхъ на вр. Мусала. Защото, при тежката финансова криза и морална депресия, която царѣше надъ нашата страна, благодарение на този ентусиазъмъ туристи и метеоролози можаха да изградятъ на най-високия връхъ въ Балканския полуостровъ единъ културенъ паметникъ, който, колкото скроменъ и да е, лансира името на България извънъ нейнитѣ граници и обещава да даде ценни материали отъ интересъ не само за българската, но и за интернационалната наука. По този начинъ българскитѣ туристи подпомогнаха своята държава въ едно много трудно за нея време и й дадоха възможность да вземе по-активно участие въ така наречената „Интернационална юбилейна полярна година“. А това е единъ активъ, който не може и не бива да се пренебрегва.

Отъ друга страна, кои други, ако не туриститѣ, трѣбваше да се отзоватъ на апела на българскитѣ метеоролози? Кои други организации могатъ да иматъ по-близо до себе си и до своитѣ интереси дѣлото за построяването на високи планински метеорологични станции, значението на които въ изучване процеситѣ въ земната атмосфера напоследъкъ решително се подчерта? Едва ли нѣкой другъ се намира въ по-голѣма зависимость отъ времето и климата въ високата планина отъ туриста и скиора — отъ тамъ и неговиятъ интересъ къмъ метеорологията и особено къмъ изучване физиката на по-високитѣ атмосферни пластове. Тогава обезпокоително се явява не опасението, че нѣкои туристи сж се „обърнали въ метеоролози“, но самото опасение. При това не трѣбва да се забравя, че Мусаленската наблюдателница служи и като времененъ подслонъ и сигурно убѣжище за изненадания отъ стихията любитель на природата, а освенъ това тя не е единственятъ активъ на Ц. Н. на Б. Т. С. презъ 1932 г.

Не претендираме да познаваме дълбоко идеологията на туризма, на който ние сме били под-

(отъ лѣво на дѣсно) вр. Ибъръ, Сиврия, Чадъръ-тепе, Юндола, вр. Манчу. Юрушки-чалъ, Граничарь, Налбантъ, Шишковица Канарата, Попова-шапка — Дупнишкото поле

Сн. Н. Миронски

дружници повече на дѣло, обаче известно ни е, че туризмътъ самъ по себе си не се състои само въ безцелно бродене изъ планинитѣ, достигане на рекорди, или въ приятно прекарване на празничния день, повръхностно съзерцание на природнитѣ красоти и дишане на чистъ въздухъ. Действително, последнитѣ насоки иматъ до голѣма степень своето оправдание чрезъ своитѣ полезни последствия при едно уморено и измжчено поколѣние, обаче тѣ въ никой случай не могатъ да претендиратъ да изчерпватъ целитѣ и задачитѣ на организирания туризъмъ. Най-малкото, тѣ не изключватъ насокитѣ на туризма къмъ едни културни и научни придобивки отъ по-високъ порядъкъ. Като пръвъ примѣръ на дейность въ това отношение могатъ да се споменатъ грижитѣ на туриститѣ за запазване на хубавитѣ и оригинални природни наметници, запазване на полезния дивечъ, залесяване и т. н. (постройка на туристически хижи и домове, маркировка на пжтища и т. п. ние считаме като срѣдство, а не като цель на туризма). Една степень по-нагоре отъ този елементъ стои възпитанието на личностьта и развитието на социални чувства — другарство, любовь къмъ ближния, взаимопомощь и самопожертвувателность. Още по-високо по своята обективность стои стремежътъ на туриста да бжде полезенъ не само на своитѣ близки, но и на една идея, която засѣга по-далечни области и предполага едно по-високо съзнание и по-голѣма култура — а това сж научнитѣ обекти. И българскиятъ туристъ може да се поздрави, че чрезъ построяването на Мусаленската наблюдателница, която, дай, Боже, да се разшири до размѣра на една национална обсерватория, той е достигналъ до третата степень на така обрисуваната градация въ своето развитие.

Обаче, за да не бждемъ „голословни, нека се справимъ съ целитѣ и задачитѣ на туризма, тъй както ни сж дадени въ литературата и дѣлата на западноевропейскитѣ туристи. За щастие, нѣма нужда да отиваме много далечъ. Ние имаме вече преводна и оригинална литература, отъ която можемъ да добиемъ една обща представа за идеологията на туризма. Въ това отношение особено цении сж статиитѣ на г. Н. Галчовъ, „Новитѣ насоки на туризма" (Туризмътъ въ България. Годишникъ на Б. Т. С. 1924 г.), Ст. Поповъ: „Психологията на планинеца" (Годишникъ на Бълг. планински клубъ 1932 г.) и П. Делирадевъ: „Туризъмъ и наука" („Туризмътъ въ Стара Загора 1902—1932" № 4). Като се изтъква като крайна цель на модерното планинарство достигането на вжтрешната хармония, задоволяването на една вжтрешна необходимость, формирането на личностьта и характера, и въ двѣтѣ статии се признава, че началото, първата фаза на високия туризъмъ съвпада съ научното изследване на планинитѣ и че „първи хората на науката сж били, които сж отивали въ планинитѣ, обзети отъ желанието да ги изучатъ и опознаятъ" (Поповъ). „Първитѣ туристи, които сж пребродили нашитѣ планини и покрайнини и ни сж дали първитѣ познания по тѣхъ, сж били нашитѣ учени — естественици, геолози, географи и историци, за които младото, непознато и неизучено още княжество е откривало широко поле за работа. Пакъ тѣ сж били и първитѣ ржководители на организираното туристическо движение у насъ... Туризмътъ е допринесълъ твърде много за развитието на геологията, а науката за ледницитѣ е истинска дъщеря на алпинизма. И на географията и картографията туризмътъ е принесълъ неоценими заслуги. А проникването въ дебритѣ на планинитѣ, дето живѣе винаги най-консервативното население, е дало възможность за ценни изучвания въ областьта на езикознанието, историята и културата на народитѣ" (Галчовъ). Сжщо и П. Делирадевъ въ своята статия „Мисли върху българския туризъмъ" (Годишникъ на Б. Т. С.) казва, че една група отъ причини и условия, които оправдаватъ и осмислятъ туризма, сж научнитѣ, моралнитѣ и етичнитѣ потрѣби на съвременния културенъ човѣкъ; понататъкъ — че туризмътъ се превръща въ единъ живъ и леснодостжпенъ университетъ по всички природо-изпитателни дисциплини. „Главната задача на туризма е опознаване на природата въ лицето на нейнитѣ непосрѣдствени проявления и душевното ни свързване съ нея. . . И така, по единъ неусѣтенъ и чудно лекъ начинъ, съзнателниятъ и смисленъ туризъмъ ни приобщава съ природата и свързва съ науката, тъй като последната не е ницо друго, освенъ съзнателно проникване въ природата и нейнитѣ тайни. И само такъвъ туризъмъ може да ни даде здравъ мирогледъ" (П. Делирадевъ — „Туризъмъ и наука").

Въ това отношение класически е примѣрътъ съ голѣмия естественикъ и физикъ Сосюръ, който презъ 1787 ., съ помощьта на Балма, пръвъ е изкачилъ Монъ Бланъ и по този начинъ турва началото на алпинизма —импулсиранъ отъ жажда за научни изследвания (спор. други, пръвъ е изкачилъ Монъ Бланъ не Сосюръ, а Пакаръ — гл. La Montagne, Janvier 1933).

Заключението отъ тѣзи кратки цитати е, че туристътъ и човѣкътъ на науката въ миналото сж вървѣли ржка за ржка, и макаръ новото време да ги е малко отдалечило, тѣ не сж се раздѣлили и винаги сж готови да си окажатъ най-искрена и енергична взаимопомощь. Специално въ метеорологията нека видимъ какъ се е проявила тази взаимопомощь въ Западна Европа.

Преди да се основе обсерваторията на Zugspitze (2964 м.), на този връхъ е сжществувала само хижата на баварскитѣ алпинисти — Münchener Haus. Впоследствие, по молбата на баварското правителство, туриститѣ сж отстжпили една часть отъ хижата, която е била приспособена за обсерватория, а допълнително е била построена и една наблюдателна кула. Така се е създала една отъ добре реномиранитѣ метеорологични обсерватории— Zugspitze.

Построяването на друга една, още по-висока обсерватория, на Sonnblick (3106 м.) въ австрийскитѣ Алпи е станало по инициатива на мѣстни хора — туристи и лесничеи. Презъ последнитѣ години, когато австрийската държава, поради финансови затруднения, не е можела вече да поддържа обсерваторията, се е основалъ единъ съюзъ на приятелитѣ на Sonnblisk, въ който членува Съюзътъ на германскитѣ и австрийскитѣ алпинисти, като се е ангажиралъ ежегодно да внася една внушителна парична вноска. Сжщиятъ съюзъ подкрепва и обсерваторията Jungfrau-Joch.

Преди нѣколко години между английскитѣ и французкитѣ алпинисти се лансира идеята за построяването на една метеорологическа обсерватория на вр. Олимпъ, който тогава погрѣшно се смѣташе за най-високъ въ Балканския полуостровъ.

Едва ли е имало въ миналото нѣкоя посериозна високопланинска експедиция, въ която да не сж участвували едновременно и алпинисти и метеоролози. Въ това отношение особено поучителенъ е примѣрътъ съ експедицията до Алтай-Памиръ, устроена презъ 1928 г. отъ германци и руснаци.

Ако се прегледатъ чуждитѣ списания за туризъмъ и алпинизъмъ, ще се види, че въ тѣхъ до голѣма степень е застжпена научната литература изъ областьта на метеорологията, геофизиката, геологията, географията и астрономията; така напримѣръ, въ януарския брой на La Montagne отъ 1933 г., органъ на французкитѣ алпинисти, е помѣстена статия върху „Спектроскопичното изследване на високата атмосфера“ чрезъ наблюдения, правени въ високитѣ планински обсерватории. Тамъ сж цитирани две други статии, печатани пакъ въ сжщото списание, въ едната отъ които е дадено описание на метеорологическата обсерватория Jungfrau-Joch (La Montagne, novembre-decembre 1930) а въ другата — теорията за образуването на озона въ високата атмосфера (La Montagne, novembre 1932). Въ тазгодишния априлски брой на Oesterreichische Alpenzeitung е помѣстена една доста обстойна рецензия за една специална метеорологична книга — Климатологията на Напи; сжщо е даденъ и отчетъ за заседанията на научната секция при Германския и австрийски алпийски съюзъ.

Въ устава на Французкия алпийски клубъ, като една отъ неговитѣ главни цели, фигурира „дейность за развитието на наукитѣ, отнасящи се до планинитѣ: топография, геодезия, география, геология, гласиология, метеорология, зоология, ботаника, алпийска икономия и др.“ Сигурни сме, че тѣзи основни положения сж влѣзли въ уставитѣ и на другитѣ алпийски дружества.

Отъ всичко изложено дотукъ се вижда правилниятъ пжть, който Ц. Н. на Б. Т. С. е следвало, като е подкрепило една научна инициатива въ духа на туризма, безъ, разбира се, да се е отклонявало отъ главнитѣ и сжществени задачи на организирания туризъмъ.

Въ подкрепа на тѣзи мисли иде и фактътъ, че нѣкои отъ провинциалнитѣ клонове, които притежаватъ планински хижи, сами сж пожелали да се откриятъ при тѣхъ метеорологични станции. За сега такива станции имаме при хижата на самоковскитѣ туристи „Мусала“ (2390 м.), на кюстендилци— „Осогово“ (1640 м.), на тетевенци — „Веженъ“ (1800 м.) и на габровци — „Узана“ (1220 м.). Съ това се осигурява изучването климата на планинитѣ, което преди всичко е отъ полза за самитѣ райони на станциитѣ, а сжщевременно се услужва и на метеорологичната наука.

Накрай ние изказваме мнението, че вече е време при Ц. Н. на Б. Т. С. да се образува една научна секция, по подобие на западноевропейскитѣ алпийски клубове, въ която да участвуватъ представители-специалисти на всички по-важни клонове отъ науката, които сж въ връзка съ планинарството.

К. Кировъ

НАДЪ НАЙ-ВИСОКИЯ ВРЪХЪ НА ЗЕМЯТА.

МОНТЪ ЕВЕРЕСТЪ ПРЕЛЕТЕНЪ

Четвъртата експедиция къмъ Монтъ Еверестъ въ Хималаитѣ, подъ ржководството на Хигъ Рътледжъ, която преди нѣколко седмици се отправи за Индия, въ началото на май, отъ курорта Дарйелингъ (2.185 м.), ще се отправи по своя далеченъ пжть — на северъ, презъ Сикимъ и Тибетъ, да възкачи Монтъ Еверестъ отъ северъ.

Едновременно съ нея, експедицията Хустонъ ще иска да достигне най-високия връхъ на земята. Но вече по единъ много по-кжсъ и сензационенъ пжть: чрезъ въздуха. Докато дванадесеттѣ борци за Еверестъ ще трѣбва да пжтуватъ месецъ и половина, докато почнатъ истинското възкачване къмъ върха, летцитѣ на Хустоновата експедиция, при

7-тѣ Рилски езера пролѣть Аер. сн. + Л. Н. Т.

благоприятна атмосфера, ще бждатъ надъ върха само следъ полетъ отъ единъ и половина часъ.

Планътъ за единъ полетъ надъ Еверестъ е отдавна въ проектъ. Полетътъ на Кубхемсъ къмъ върха не успѣ; сжщо и предприетиятъ опитъ въ началото на 1932 г. на американцитѣ Рихаръ Хелибартънъ и Майо Стефенсъ. И планираниятъ едновременно съ първата експедиция къмъ Еверестъ полетъ съ цель за разузнаване и снабдяване съ припаси експедицията чрезъ аероплани остана само пожелание. Сжщо и шумно разгласениятъ и предварително възхваленъ полетъ на трима берлинчани, съ изходенъ пункъ Дарйерлингъ, остана само на книга. А и намѣренията на летеца Удетъ, който получи покана отъ махараджата на Неналъ, не се реализириха.

Новата въздушна експедиция се субсидира отъ леди Хустонъ. Въ началото на мартъ летцитѣ, съ леки аероплани, сж поели пжтя за Индия — отъ Лондонъ, презъ Франция, надъ Ривиерата, италианскитѣ западни брѣгове къмъ Тунисъ и презъ Египетъ къмъ Багдатъ, по дължината на Персийския заливъ къмъ Карахи, кждето ги очакватъ донесенитѣ съ параходъ специални машини отъ Лондонъ. Отъ тамъ летцитѣ въ общъ полетъ ще се отправятъ за базисния лагеръ въ Пурнеа, въ северно-бенгалската провинция Бихаръ.

Ржководитель на експедицията е командантъ Р. Фелоуесъ, който притежава голѣми познания върху планинскитѣ летения надъ Индия и който, чрезъ своитѣ практически опити, е допринесълъ твърде много за научното изграждане на въздухоплазателното дѣло. Пилотъ на аероплана ще бжде младиятъ лордъ Елидесдалъ, единъ известенъ спортсменъ. Неговъ наблюдатель е майоръ Л. Блекеръ, единъ дългогодишенъ летецъ въ Индия. Другиятъ апаратъ ще ржководи капитанътъ отъ въздухоплаването Д. Интиръ, придруженъ отъ единъ филмооператоръ. Двѣтѣ машини сж съ мотори отъ по 580 конски сили. Пробнитѣ полети, извършени съ тѣхъ надъ Лондонъ, сж дали отлични резултати: съ товаръ отъ 1.400 фунда тѣ сж достигнали 10.700 м. Съ една машина съ подобна конструкция капитанъ С. Иненсъ презъ м. септемврий м. г. достигна рекордната височина отъ 13.193 метра. Характерно за конструкцията на двата специални апарата е, че тѣ почватъ да развиватъ своята пълна способность за работа едва когато достигнатъ една височина отъ 4.000 метра.

Снимки ще се правятъ отъ автоматически работещи апарати, чрезъ единъ прозорецъ на дъното на аероплана, като се снематъ вертикално, докато наблюдательтъ отъ затворената кабина ще може да работи въ страни съ своя апаратъ.

Полетътъ е съпроводенъ съ значителни мжчнотии; особено отъ грамадната разлика въ температура на изходната станция Пурнеа и надхималайскитѣ височини. Докато въ Пурнеа минималната температура е плюсъ 30° Целзиусъ, очаква се на 10.000 м. височина една температура отъ минусъ

76° Целзиусъ. Съответно на това ще трѣбва, напр., филмовитѣ и фотографически апарати, вентилитѣ на апаратитѣ за дишане, както и облѣклото и даже очилата на пжтуващитѣ да се затоплятъ съ термостати. Необходимиятъ за тази цель електрически токъ ще се произведе отъ единъ 1000 вата силенъ генераторъ. За отбелязване е, че пилотътъ и наблюдательтъ сж раздѣлени съ една тристенна платнена раздѣлителна стена.

Апаратътъ ще носи и запасъ отъ кислородъ отъ 750 литри, които ще бждатъ достатъчни за две лица за 2 и половина часа и едновременно този запасъ ще бжде подъ постояненъ контролъ и на двамата — пилотъ и наблюдатель.

Летцитѣ възнамѣряватъ да излетятъ въ ранни зори. Въ всѣки случай за извършване този полетъ ще се чака и дебне съвсемъ ясенъ день. За метеорологическата служба се грижи най-голѣмата метеорологическа станция въ Индия. Споредъ пресмѣтания на Фелоуесъ, при нормални атмосферни явления той очаква да излети за 83 минути надъ най-високия хребетъ на М. Еверестъ и да кръстоса върха въ 15-минутно летене надъ него. Разстоянието отъ Пурнеа до върха по права линия е 230 клм. Бързината на изкачването въ началото не ще бжде повече отъ 120 клм. въ часъ, но по-сетне ще достигне и до 220 клм. Пжтътъ на полета и слизането ще се избератъ така, че да се направятъ повече фотографически снимки. Очаква се, че ще бжде достигната една височина отъ 11.500 метра. Полетътъ ще се извърши изобщо на една височина отъ 1.000 до 3.000 метра надъ планинската повръхнина.

Цельта на полета, който се финансира отъ леди Хустонъ и отъ единъ особенъ комитетъ за полетъ надъ Еверестъ, начело на който стоятъ лордъ Пеелъ и бащата на тази идея, полковникъ Р. Стертонъ, е както научна — да се добиятъ снимки за картиране и опознаване на непознатата южна страна на масива на Еверестъ, така сжщо и спортна — кждето, наедно съ сензацията, да се добие единъ новъ свѣтовенъ рекордъ, който да бжде едно ново практическо доказателство, че дори и най-високата планина не е никаква прѣчка за въздухоплавателното дѣло.

Една англо-индийска въздухоплавателна команда, подъ ржководството на лейтенантъ Исаксъ, е прелетѣла и обиколила преди Коледа западната часть на Хималаитѣ — областьта, изследвана отъ Мюнхенскатата експедиция — вр. Нанга-Парбатъ и Ракопоси, на една височина отъ 8.000 м.

Полетътъ надъ Еверестъ ще бжде най-голѣмата географическа сензация на 1933 година, пише Allgemeine Bergsteiger-Zeitung, отъ кждето заемаме горнитѣ редове.

Пешеходцитѣ отъ експедицията къмъ Еверестъ може би ще могатъ да се любуватъ на своитѣ другари, които възлизатъ съ машината-птица къмъ върха и да иматъ резултата отъ полета, който може би ще имъ даде много полезенъ материалъ за тѣхния труденъ пжть.

*

Докато за експедицията къмъ Еверестъ знаемъ, че тръгва на пжть, телеграфътъ ни донесе първитѣ известия, че Монтъ Еверестъ е прелетенъ. На 4 априлъ двата специално екипирани английски аероплана съ наблюдатели, фотографски и кинематографски апарати, прехвръкнали хималайския връхъ Еверестъ. Аеропланитѣ излетѣли отъ базисния си лагеръ при индийския градъ Пурнеа, вдигнали се до една височина отъ 11.200 метра, прелетѣли Хималайския масивъ при най-високата му точка и се върнали безопасно въ лагера си. Тѣ прелетѣли всичко 250 клм. за около 3 часа. Но за неговото успѣшно изпълнение била нужна тримесечна предварителна подготовка и изучвания.

Презъ време на летенето всички участници въ експедицията дишали кислородъ съ специални апарати. Всички носѣли особени облѣкла и маски на лицата си, стопляни съ електричество отъ специално динамо. И все пакъ маскитѣ имъ се покрили съ ледъ, поради ужасния студъ, който царувалъ въ тия страшни височини. Отъ гигантския връхъ винаги духалъ единъ ураганенъ вѣтъръ съ скорость 160 клм. въ часъ и развѣвалъ снѣга по него като грива. Благодарение грижливитѣ наблюдения, експедицията издебнала момента, когато вѣтърътъ билъ съ бързина само 80 клм. и стигнала надъ върха. Тамъ аеропланитѣ се спустнали до 30 метра низко и за 15 минути направили два пълни кржга надъ върха. Въ това време фото- и кинематографскитѣ апарати работили трескаво и направили множество снимки, които ще иматъ високъ наученъ интересъ.

Докато кржжели надъ върха, авиаторитѣ написали две писма — едното до английския краль, а другото до вестникъ „Таймсъ" и ги отправили въ Англия съ аеропланъ веднага щомъ се върнали въ лагера си. „Таймсъ" съ гордость печати това писмо.

Монтъ Еверестъ е още чуждъ на човѣшкия кракъ. Но надъ него човѣкътъ прелетѣ. И така, непристжпниятъ връхъ биде овладенъ отъ човѣка.

Б. Ков.

БЪЛГАРСКА ТУРИСТИЧЕСКА КООПЕРАЦИЯ

Макаръ че сѫществува отъ редица години нашата туристическа кооперация, която си е поставила за цель екипирането и самообразованието на туриста, тя и до день днешенъ води единъ мѫченъ животъ на сѫществуване. Защо? Докладътъ на общото годишно събрание дава най-правиленъ отговоръ на този въпросъ. На 1.I.1932 г. кооперацията е броила 176 лични члена съ дѣловъ капиталъ 46.219 л. и 36 колективни члена съ 54.831 л. или всичко 212 члена съ 101.043 л. капиталъ. На 31. XII. с. г. увеличили сѫ се само личнитѣ членове съ 18, съ капиталъ — 3.776 л. Като се има предвидъ, че българското туристическо движение се гордѣе съ повече отъ 15.000 организирани туристи, болно става на човѣка, като вижда нищожното число членове на кооперацията — лични и колективни. Презъ отчетната година кооперацията е извършила стоковъ оборотъ за 1.085.108 л. Налице сѫ указани стоки за 412.574 л. и на консигнация — за 137.874 л. Активътъ и пасивътъ възлиза на 614.840 л., а загуби и печалби — 225.043 л. Отъ посоченото се вижда, че управителното тѣло е развило неимовѣрни усилия въ тѣзи особено трудни времена и е проявило голѣмъ тактъ и умение да може да държи въ изправность нашата кооперация. Финансовата ревизия сѫщо така е подчертала доброто ръководство и редовностьта и изправностьта на сдѣлкитѣ и книгитѣ.

За преуспѣване на туристическата кооперация се изисква: 1. Една обща акция за записване на нови членове. Че туристътъ е кооператоръ, показа предложението на Борисъ Аневъ на годишното събрание — само за 8 минути капиталътъ на кооперацията бѣше увеличенъ съ 3.000 л., записани отъ присѫтствуващитѣ туристи. Нуждна, е следователно, инициатива, а тя трѣбва да излѣзе както отъ Ц. Н. на съюзитѣ, така и отъ клоновитѣ настоятелства и отъ самитѣ кооператори. 2. Капиталътъ на всѣка цена трѣбва да се увеличи, за да може кооперацията да развие една стройна икономическа и стопанска дейность. 3. Кооперацията трѣбва да служи на цѣлото туристическо движение и въ тази насока тя ще трѣбва да въведе новъ курсъ въ своята политика. 4. „Рекламата е душата на търговията" — рекламата е нуждна сѫщо за нашата кооперация.

Д-ръ Гюлеметовъ

ВЕСТИ И БЕЛЕЖКИ

Четвърта експедиция къмъ Монтъ Еверестъ. Презъ февруарий се отпрази за Индия четвъртата експедиция къмъ Монтъ Еверестъ, следъ като изминаха 7 години отъ последната такава, която завърши съ смъртьта на Мейлъри и Ирвинъ въ непосрѣдствена близость на 8.840 м. високия връхъ. Разрешение отъ Далай Лама на Тибетъ, което години наредъ бѣше отказвано, е било дадено найсетне. Експедицията е била снабдена съ най-добри съоръжения отъ комитета Еверестъ, Алпийския клубъ и Кралското географическо общество. Експедицията се надѣва въ началото на май да бѫде въ политѣ на планината. Ръководството на експедицията има Хугъ Рътлиджъ, който е известенъ съ нѣколко експедиции въ областьта Нанда-Деви. Отъ старитѣ борци въ експедицията къмъ Еверестъ, участвуватъ сега двама: Н. Удилъ, който между това извърши опасни планински изкачвания въ Канада и Аляска, и Г. Греуфордъ, който се показа особено ловкъ въ 1922 г. като ръководитель на лагеритѣ и особено при свличане на лавина, която причини смърть на 7 души. Най-известниятъ участникъ въ експедицията е Ф. Шмитъ, кореспондентъ на „Таймсъ", който е известенъ като най-отличния английски алпинистъ; той е вземалъ участие въ Хималайската експедиция на Диренфуртъ и е известенъ още съ по-късното изкачване на вр. Каметъ, най-високиятъ връхъ, достигнатъ досега. Отъ неговитѣ отлични другари въ експедицията до Каметъ взематъ участие сега кап. С. Бърни, С. Гриинъ и С. Чиптънъ, който е известенъ съ своитѣ планински пѫтувания въ Африка. Заедно съ Грeенъ, който ще бѫде лѣкарь на експедицията, лѣкарска помощь ще дава и В. Макъ Лиинъ. Кап И. Бусти ще се присъедини къмъ експедицията отъ индийската колониална служба, а Р. Херрайсъ има алпийска опитность отъ изкачването на вр. Кениа въ Африка. И. Лънглендъ има сѫщо своя алпийска дейность въ миналото. Последнитѣ двама участници сѫ: С. Шибъръ, върховенъ горски инспекторъ въ Сикимъ, който има своитѣ голѣми заслуги като ръководитель на транспорта въ последната експедиция до Еверестъ, а сѫщо и въ Мюнхенската експедиция до „Кангчъ" и Г. Вудъ Джонсонъ, сѫщо човѣкъ отъ индийската колониална служба, който е вземалъ участие и въ експедицията на Диренгфургъ въ областьта на „Кангчъ".

Споредъ последнитѣ известия, експедицията е учредила вече своя I-ви лагеръ. Отъ Дарйелингъ се е отправилъ единъ керванъ отъ сто носачи и 300 товарни животни къмъ лагера.

Международниятъ конгресъ на планинаритѣ, който Union Internationale des Associations d'alpinisme урежда, ще се състои тази година презъ м. септемврий въ Кортина Д' Ампецо (Италия). Нѣмско и австрийскиятъ алпийски съюзъ, вземайки предвидъ тежкото икономическо положение, което се отразява и на тѣхния съюзъ и налага едно намаление на разходитѣ имъ, е решилъ да не влиза въ международния съюзъ, но и безъ да бѫде членъ, доколкото съюзътъ служи на общитѣ планински цели, да му дава своето съдействие.

Движение на членоветѣ на Нѣмско-австрийския алпийски съюзъ. Броятъ на членоветѣ е спадналъ презъ миналата година отъ 244.747 на 228.229 души или отбелязва едно намаление отъ 16.518 души, т. е. 6·78%. Най-голѣмо е намалението въ Северна Германия, по-малко въ Южна Германия, а най-малко въ Австрия. Чуждестраннитѣ секции и дружества (пакъ нѣмски) отбелязватъ едно увеличение отъ 2·47% и 222 души при 9.113 души членове.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

***Стилиянъ Чилингировъ** бѣше чествуванъ по случай 35-годишната му литературна и обществена дейность съ една сърдечность и непринуденость. Работилъ въ почти всички отрасли на културното поле у насъ и зарегистрираль ценни успѣхи, той се ползува съ искрени симпатии. Преди години той публикува въ нашето списание редица пѫтеописания на хубави кѫтове изъ нашата родина, които описания издаде по-късно въ една сбирка. Туриститѣ високо ценятъ дѣлата на Чилингирова и всички искрено му поднасятъ по случай юбилея му своитѣ симпатии и пожелания за дългоденствие и богато творчество за въ бѫдеще.*

***Б. Деневъ** и тази година уреди своя изложба, богата съ табла изъ най-хубавитѣ кѫтове на нашата родина. Неговиятъ любимъ сюжетъ — Търново — въ тазгодишната изложба е въ зимна премѣна; дълго спиратъ окото Каменецъ, Първи снѣгъ въ Търново, Асенова махала. Богатото разнообразие отъ тонове на Лакатникъ и акварелитѣ отъ Кюстендилско — Струма при Земенъ, Земенскиятъ монастиръ, Жабляно, Параклиса край Ръждавица и др. ни пренасятъ въ другъ кѫтъ на България. И всички сѫ работени съ искрена любовь и вдъхновение отъ природата. Туриститѣ сърдечно сърадватъ голѣмия художникъ Б. Деневъ съ тазгодишния му успѣхъ.*

Айтоскиятъ клонъ „Чудни скали" избра ново настоятелство на 12 мартъ т. г.: председатель Тончо Димитровъ, подпредседатель Ненчо Димовъ, секретарь-касиеръ Руси Д. Макаковъ, п. секр.-касиеръ Иванка Григорова, домакинъ-библиотекарь Тодоръ Михаиловъ, съветници: Аспарухъ Анастасовъ и Иванъ Николовъ; зав. излета Щерионъ К. Янакевъ; контролна комисия: Стамо П. Стамовъ, Хараламбо Георгиевъ и Пѣю Ди-Димитровъ.

Врачанскиятъ клонъ „Веслецъ" избра ново настоятелство на 5 февруарий т. г.: председатель Петъръ Дограмаджиевъ, подпредседатель Никола Николовъ, секретарь Иванъ Н. Роджевъ, касиеръ Иванъ Липовански, домакинъ Димитъръ Тодоровъ, съветници: Илия Савовъ, Пейко Орозовъ и Драго Атанасовъ; контролна комисия: Тодоръ Дърводѣлски, Христо К. Партовъ и Василъ Огородникъ.

Долноорѣховскиятъ клонъ „Чукаръ" избра ново настоятелство на 17 мартъ т. г.: председатель Иванъ Станевъ, подпредседатель Парашкевъ Мусевъ, секретарь-касиеръ Георги Х. Недевъ, съветници: Мария Енева и Дичка Върбанова; контролна комисия: Тодоръ В. Банковъ, Кичка Станева и Слава Фердова.

Дупнишкиятъ клонъ „Рилски езера" има общо годишно събрание на 3 мартъ т. г., на което настоятелството е дало своя годишенъ отчетъ за 1932 г.

Презъ отчетната година клонътъ е броилъ 200 души членове, отъ които 155 мѫже и 45 жени; уредилъ 30 официални едно-, дву- и многодневни излети, посетени отъ 540 души, отъ които 318 мѫже и 222 жени, като срѣдно на излетъ сѫ се падали по 18 души. Списанието „Български туристъ" е пласирано въ 140 екземпляра.

Извършилъ е маркировката на пѫтекитѣ, които водятъ отъ гр. Дупница за Рилския манастиръ, като сѫ маркирани пѫтища на дължина 120 клм. съ червена, синя и жълта бои и сѫ поставени табели на гара Дупница, хотелъ Джумая и Рилския манастиръ съ обозначение на самата маркировка. За горното клонътъ е изразходвалъ 5.000 л.

Презъ лѣтото е създалъ лѣтовище на езерото „Паничище" и е построилъ чешма на една отъ полянитѣ, струваща на клона 1.000 л.

Хижа „Скакавица" е била посетена отъ 2005 души. Самата хижа е снабдена съ шилтета, а презъ настоящата година ще се мобилира и съ 10 пружинени кревати.

Празникътъ на Рила-планина и десетгодишнината отъ освещаването на хижа „Скакавица" е отпразднуванъ на самата хижа доста скромно, поради наскоро станалитѣ праздненства въ гр. Дупница по случай двадесеть и петия туристически съборъ.

Клонътъ е взелъ активно участие въ срещитѣ-конференции, станали презъ годината въ с. Симитли, гр. Самоковъ, Земенския манастиръ и при освещаването на наблюдателницата на вр. Мусала.

Настоятелството е уредило въ града три срещи, две вечеринки, едно градинско увеселение, една беседа, Гергьовденски кантаръ, новогодишна томбола, която е дала на клона приходъ 20 000 л.

Пустнати сѫ въ продажба 6000 картички съ изгледи отъ гр. Дупница и Рила-планина и 250 албумчета.

Клонътъ е поддържалъ спалня въ гимназията, посетена доста добре.

Образуванъ е фондъ „Туристически домъ", съ срѣдствата на който да се построи домътъ на дупнишкитѣ туристи. Фондътъ надминава вече сумата 50.000 л.

Касата на клона безъ фондоветѣ е показала: приходъ 53.204 л. — разходъ 51.239 л.

Клонътъ разполага и съ доста богатъ инвентаръ, като фотографически апаратъ, барометъръ, диапозитиви и пр.

На 3 мартъ т. г. общото годишно събрание на клона е провъзгласило, поради особени заслуги къмъ туризма въ Рилския край, за почетни членове на клона туриститѣ: Славе Казакевъ, Атанасъ Стамболски и Никола Х. Ташковъ.

Новоизбраното настоятелство на клона се конституира така: председатель д-ръ Ив. Лобутовъ, подпредседатель Асенъ Меджидиевъ, секретарь Христо Теодосиевъ, касиеръ Димитъръ Високалийски, домакинъ-библиотекарь Стефанъ Войновъ и съветници: Соня Джумалиева, Владо Пилевъ и Буко Йосифовъ; контролна комисия: д-ръ Василъ П. Димитровъ, Борисъ Икономовъ и Георги Николовъ.

На 27 февруарий т. г. Дупнишкиятъ общински съветъ е отпустналъ 150 кв. метра мѣсто отъ градската градина на клона за вѣчно ползуване, кѫдето още това лѣто ще се изгради домътъ на дупнишкитѣ туристи и гр. Дупница. Туриститѣ изказватъ своята най-голѣма благодарность на г-нъ кмета, неговитѣ помощници и на всички съветници, които гласуваха за горното дарение.

Казанлъшкиятъ клонъ „Орлово гнѣздо" презъ току-що изтеклата зима можа да зарегистрира доста активъ. Догонвайки своята любима цель — да довърши започнатата вече хижа подъ върха Бузлуджа — лобното мѣсто на х. Димитъръ и неговата чета — то напрегна всичкитѣ си сили за събиране необходимитѣ срѣдства. Притекоха се на помощь: авиацията, въ лицето на нейнитѣ енергични авиатори, и военната фабрика съ своитѣ чиновници и техници.

Изнесоха се: едно туристическо утро; танцова забава въ педагогическото училище и балъ въ военния клубъ — всички добре посетени.

Уреди се томбола съ хубави и скѫпи предмети. Подариха суми разни учреждения и граждани. Създаде се обществено настроение и идеята за хижа „Бузлуджа" спечели симпатиитѣ на всички граждани.

И така съ общи усилия дружеството ни се надѣва презъ настѫпващото лѣто да може да осѫществи една своя мечта, за която полага толкова грижи и усилия.

Организационната дейность на дружеството за м. м. януарий, февруарий и началото на мартъ се изрази въ едно общо редовно годишно събрание и две извънредни. Общото редовно годишно събрание се занима съ дейностьта на настоятелството за 1932 г., която одобри и го освободи отъ отговорность. Избра се ново настоятелство въ съставъ: председатель Пан. Черневъ, подпредседатель Ганчо Фъсовъ, секретарь Дим. Вѣнковъ, касиеръ Коста Бѣловъ, домакинъ Коста Теневъ и съветници: Анка Димитрова, Борисъ Кертевъ и Мих. Сжбевъ. На общитѣ извънредни събрания се прие типовиятъ клоновъ уставъ, бюджетътъ за 1933 г., при глобална обща сума въ прихода и разхода лева 43.000, и се избра хижестроителенъ комитетъ въ съставъ: Дим. Вѣнковъ, Борисъ Кертевъ, Мих. Сжбевъ, архитектъ Беровъ и Стефанъ Маленовъ.

Карнобатскиятъ клонъ „Чалж-кавакъ" избра ново настоятелство на 29 мартъ т. г.: председатель Атанасъ Иг. Караивановъ, подпредседатель Гено П. Койчевъ, секретарь Н. Д. Русчевъ, касиеръ И. Ч. Леви, домакинъ Н. Добрева, съветници: Ст. Неновъ, Т. Пеновъ и Г. Хартинъ; контролна комисия: Иванъ Д. Коларовъ, Георги Перебасановъ и Василка Колева.

Кюстендилскиятъ клонъ „Осогово" избра на 19 мартъ т. г. ново настоятелство: председатель Стефанъ Чехларовъ, подпредседатель Александъръ Розевъ, секретарь Георги Михайловъ, касиеръ Никола Стефановъ, домакинъ Асенъ Икономовъ, съветници: Стефанъ Басмаджиевъ, Захари Поповъ и Димитъръ Лазовъ; контр. комисия: Кирилъ Власовъ, Димитъръ Антоновъ и Борисъ Китановъ.

Лжденскиятъ клонъ „Юндолъ" избра ново настоятелство на 25 декемврий 1932 г.: председатель Тодоръ Пенкинъ, подпредседатель Иванъ М. Масларовъ, секретарь Илия Бѣличеновъ, касиеръ Лазаръ Лазаровъ, домакинъ Борисъ Бакърджиевъ; контр. комисия: Петъръ Чорбовъ, Юрданка Чорбова и Теофилъ Теофиловъ.

Плѣвенскиятъ клонъ „Кайльшка долина" избра ново настоятелство на 19 мартъ т. г.: председатель Петъръ Караивановъ, подпредседатель Симеонъ Пазловъ, секретарь Страшимиръ Данковъ, касиеръ Антонъ Антоновъ, домакинъ Никола Недѣлковъ, съветници: Димитъръ Тошковъ и Драгомиръ Казанджиевъ; завед. излет. Борисъ Каравасилевъ; контр. комисия: Димитъръ Каракашевъ, Коста Гросевъ и Димитъръ Бърдаровъ.

Пловдивскиятъ клонъ „Калояновъ-връхъ". Презъ миналата година клонътъ е броилъ 200 редовни члена. Съюзното списание е получавано въ 180 течения.

Устроени сж 62 излета, отъ които 45 еднодневни, 6 двудневни и 11 многодневни, посетени отъ 912 души: 666 мжже и 246 жени. Изминати пеша 2407 клм. и по Б. Д. Ж. и др. превозни срѣдства 4772 клм., или всичко 7179 клм. Излетитѣ сж устроени предимно изъ Родопитѣ, а сжщо така изъ Рила, Витоша, Пиринъ и Срѣдна-гора.

Съвмѣстно съ клона „Родопи" отъ Ю. Т. С. се изнесе агитационна седмица, която се откри на 22.V. 1932 г. съ утро въ салона на Пловдивския общински театъръ, при добре подбрана програма, отъ което се получи чистъ приходъ 1.000 л. На 29.V.1932 г. се състоя агитационниятъ излетъ до манастира „Св. Георги", който бѣше добре посетенъ, а вечерьта сжщия день се състоя и манифестация изъ улицитѣ на града, която се закри съ кратка речь отъ окржжния организаторъ г. К. Чорбановъ на площада „Царь-Борисъ", а съ това и агитационната седмица.

За проагитирване на наблюдателницата Мусала между пловдивското гражданство, клонътъ уреди на 4.IV.1932 г. една сказка на тема: „Европейскитѣ високопланински обсерватории и вр. Мусала въ свръзка съ полярната година" отъ г. К. Янковъ, която се посети задоволително. Изпрати се гласуваната отъ общото годишно събрание сума отъ 1.000 л. помощь за наблюдателницата Мусала. Чрезъ клона ни се изпратиха и полученитѣ отъ туристическото д-во при Пловдивската девическа гимназия 600 л., сжщо помощь за наблюдателницата. При откриването на последната, на 2. X. 1932 г., клонътъ сжщо взе участие, като се устрои и специаленъ излетъ до вр. Мусала. Отъ гореизложеното се вижда, че клонътъ е ималъ присърдце наблюдателницата и е далъ своята дань за това тъй крупно и благородно дѣло.

Въпросътъ за постройката на туристическия домъ въ гр. Пловдивъ, както и на една хижа въ Родопитѣ, се възложиха отъ общото годишно събрание на новото настоятелство само да ги проучи всестранно и направи докладъ, подробенъ и изчерпателенъ, въ следващото общо събрание. Отпустна се сумата 10.000 лева за довършване на хижа „К. Панайодовъ" подъ вр. Белмекенъ.

Русенскиятъ клонъ „Приста" има на 22 мартъ т. г. общото си годишно събрание, на което е избрано ново настоятелство въ съставъ: председатель Пенчо Цачевъ, подпредседатель Коста Димитровъ, секретарь Владимиръ Георгиевъ, касиеръ Кънчо Косатевъ, домакинъ Цанка Дянкова, съветници: Стоянъ Коцевъ, Георги Малчевъ и Никола Даковъ; контролна комисия: Георги Коевъ, Мара Хранкова и Стефанъ Иончевъ. Адресъ на клона: Вл. Георгиевъ — Бълг. нар. банка.

Редовнитѣ членове на клона въ края на 1932 г. сж 96, отъ общото число 171 членове. Презъ минала година сж уредени 16 излета: 11 еднодневни 3 двудневни и 2 многодневни, посетени отъ 155 души (82 мжже и 73 жени). Презъ сжщата година сп. „Български туристъ" се е получавало въ 135 екземпляра.

За пропаганда на туризма клонътъ е поставилъ на перона на гара-пристанище 2 голѣми табла съ хубави снимки отъ нашитѣ планини и 5 надписа, красиво изработени, поставени въ хубави дървени рамки, съ съдържание:

„Пжтнико, посети планинитѣ на България и ти никога не ще ги забравишъ".

„Творецътъ е художникъ надъ всички художници и навсѣкжде е изсипалъ своята мощь, но въ Пиринъ неговата творческа сила е достигнала своя връхъ. Посетете го!"

„Рила, това е най-хубавата и смѣла мечта на природата, най-чаровната фантазия, въплотена въ формитѣ на едно земно кжтче. Посетете я!"

Проектиратъ се още нѣколко надписа съ подобно съдържание на чужди езици.

Светиврачки клонъ „Елинъ-връхъ". На 19 мартъ 1933 г. клонътъ ни има 4 редовно общо събрание въ клуба на сжщия. Гордость на клона въ Св. Врачъ е, че нему се пада щастието да бжде културтрегерътъ въ града и носитель на всички нови инициативи за издигането на този край. Отъ доклада на досегашния председатель Ив. Патроневъ се вижда, че въ едно време на най-голѣми икономически сътресения, които изживява нашиятъ народъ, клонътъ ни е можалъ да реализира чисти приходи 22.979 л.

По инициатива на клона ни градскиятъ общински съветъ, въ заседанието си на 8 мартъ т. г., е направилъ постжпки предъ Главната дирекция на народното здраве да се провъзгласи градътъ ни за зименъ курортъ, поради изобилието на много термални извори съ сѣрни и желѣзни съединения и поради най-умѣрения топълъ климатъ презъ студенитѣ зимни месеци.

Съобщаваме още, че хижа „Елинъ връхъ" въ мѣстностьта Попина-лжка, строена отъ клона ни, е окончателно довършена и обитаема.

Дружеството благодари на следнитѣ лица за подаренитѣ отъ тѣхъ суми презъ 1932 г.: г. Жакъ Асеовъ — 4.000 л., г. Иванъ Барбаровъ — 300 л., г. Иванъ Патроневъ — 1.100 л., г. Василъ Касабовъ — 500 л., г. Константинъ п. Тодоровъ — 500 л.

Отъ 10 мартъ клонътъ ни нае най-подходящото заведение въ града ни за клубъ на дружеството, което обзаведе съ голѣма прецизность. При клуба е обзаведена читалня, въ която сж застжпени всички списания, вестници, а сжщо така и цѣлата библиотека на клона е на разположение на посетителитѣ. Инсталирано е радио, което задоволява съ музика всички посетители.

Избраното ново настоятелство на общото събрание, станало на 18.III.1933 г., се конституира така: председатель Константинъ Г. Коцевъ, подпр. Георги Андреевъ, секретарь Константинъ Ат. Велевъ, касиеръ Константинъ п. Тодоровъ, дом.-библ. Кръстю Ангеловъ Янкуловъ, съветници: Страхилъ Стояновъ, Кочо Кръстевъ, Вангелъ Трифоновъ и Василъ Арнаудовъ; контр. комисия: Василъ Касабовъ, Илия Г. Митовъ и Атанасъ п. Тодоровъ; домакинъ-счетоводитель на клуба Иванъ Ил. Патроневъ.

Сопотскиятъ клонъ „Иванъ Вазовъ" избра ново настоятелство на 12 мартъ т. г.: председатель Петъръ Кантемировъ, подпредседатель Ив. Бошнаковъ, секретарь-касиеръ Димитъръ Петровъ, домакинъ Генко Козаревъ, съветници: Латю Милевъ и Петко Ивановъ; контр. комисия: Ганю Копчевъ и Паиси Каравеловъ.

Станимашкиятъ клонъ „Безовс" избра ново настоятелство на 19 мартъ т. г.: председатель Стоянъ Атанасовъ, подпредседатель Яко Николовъ, секретарь Кръстю Георгиевъ, касиеръ Соломонъ Сасоновъ, домакинъ Трендафилъ Кировъ, съветници: д-ръ Костад. Пѣевъ и д-ръ Сия Янкова; контр. комисия: Нено Неновъ, д-ръ Борисъ Милевъ и Крумъ Коджабашевъ.

Софийскиятъ клонъ „Еделвайсъ" избра ново настоятелство на 17 февруарий т. г.: председатель Владимиръ Тумпаровъ, подпредседатель Иванъ Миятевъ, секретарь Недѣлчо Данаиловъ, касиеръ Ангелъ Семовъ, домакинъ Юрданъ Радевъ, съветници: Костадинъ Каридовъ и Людвигъ Върба; зав. излетитѣ Боянъ Милчиновъ; контр. комисия: Стоянъ Чернодрински, Златанъ Златановъ и Георги Дженевъ.

Софийскиятъ клонъ „Алеко Константиновъ" свика общо годишно събрание на 29 мартъ т. г. Клонътъ има 910 членове срещу 906 през 1931 г. Съюзното списание се получава отъ 550 членове.

През 1932 г. сж подкрепени две голѣми инициативи въ областьта на хижестрйството — дадени сж за постройката на хижа „Панайодовъ" подъ вр. Белмекенъ 10.000 л., а на софийския клонъ „Еделвайсъ" е даденъ заемъ отъ 9.500 л. за покриване на хижа „Еделвайсъ". Хижа „Алеко" е била стопанисвана само през зимата, защото се намира въ Бистришкия водосборенъ басейнъ. Вследствие на това клонътъ приключва баланса си за 1932 г. съ голѣмъ дефицитъ.

Стопанскиятъ комитетъ при клона, въ съставъ: Константинъ Петковъ, Асенъ Тропчиевъ, Атанасъ Янковъ, Боню Ангеловъ, Асенъ Цанковъ, Стоянъ Петровъ, Тодоръ Владимировъ и Коста Панайотовъ, е положилъ голѣми грижи за доброто стопанисване на хижата. Уредено е било недѣлно дежурство, вследствие на което само през зимата е увеличенъ приходътъ отъ хижата въ сравнение съ 1931 г. Набавени сж одеала, столове, прибори и др. През лѣтото на 1933 г., когато хижата ще бжде свободна за посещение, се предвижда ремонтъ и разширение на хижната постройка.

Съ цель да се създаде възможность за опознаване на многобройнитѣ членове на клона през годината сж били уредени две вечеринки. Съ особено голѣмъ успѣхъ бѣ изнесена последната вечеринка през м. декемврий въ салона на „Славянска беседа", приходътъ отъ която е 10.000 л. Уредена бѣ и традиционната томбола отъ 2.000 билети, която даде 6.000 л. приходъ.

Засилена е излетната дейность отъ групитѣ при клона. Активна дейность развиватъ групитѣ Ръженъ хлѣбъ, Прилепитѣ, Скворцитѣ и др. Уредени сж били петь официални излети и сж издадени 75 увѣрения за пжтуване по Б. Д. Ж.

През 1931 г. особено добре бѣ посетенъ традиционниятъ излетъ на Св. Богородица, заветъ отъ Алеко. Излетътъ не е изгубилъ своето голѣмо значение и като традиция е вече вкорененъ въ съзнанието на софийскитѣ туристи и граждани. Повече отъ 3.000 души се изкачиха на 28 августъ на Черни-връхъ.

Работата на клона въ планината се изрази и въ залесяване на Витоша. Въ района на хижа „Алеко" се залесиха съ срѣдствата на фондъ „Залесяване" 49.000 борчета. Извършена е работа за 200 души трудоваци, като сж разходвани 37.317 л.

Следъ оживени разисквания отчетътъ на настоятелството и докладътъ на контролната комисия бѣха одобрени единодушно отъ събранието. Изказа се пожелание да се засили излетната дейность и да се вземе инициатива за постройка на туристически домъ въ София.

Направи впечатление, че тая година общото събрание бѣ извънредно добре посетено. Присжтствуваха надъ 100 души. За изборъ на четири души за настоятелството и трима души за контролната комисия се състезаваха две листи: 1. д-ръ П. Пѣевъ, А. Букорещлиевъ, Г. Клисаровъ, К. Петковъ съ подгласници: А. Янковъ, П. Гицовъ, В. Баевъ и Д. Рунтовъ; контролна комисия: Ст. Арнаудовъ, Б. Аневъ и К. Бойчевъ съ подгласници: К. Панайотовъ, В. Георгиевъ и В. Върбановъ. 2. д-ръ Ив. Велковъ, П. Кебърдле, Л. Грозданов и К. Панайотовъ съ подгласници: Н. Миронски, М. Петровъ, Г. Печиянъ и Н. Тишиновъ; контролна комисия: Б. Аневъ, К. Бойчевъ и Д. Караджовъ съ подгласници: Ил. Костовъ, М. Косовски и К. Райчиновъ. Спечели съ 57 срещу 42 гласа първата листа, съ което се преизбра старото настоятелство, което се конституира така: председатель д-ръ П. Пѣевъ, подпредседатель Атанасъ Букорещлиевъ, секретарь Георги Клисаровъ, касиеръ Никола Тодоровъ, библиотекарь-домакинъ Асенъ Тропчиевъ и съветници: Константинъ Петковъ, инж. Андрей Русчевъ и Стоянъ Петровъ.

— Настоятелството е опредѣлило за стопански комитетъ на клона известнитѣ деятели членове на „Алеко": Никола Чилингировъ, Атанасъ Янковъ, Боню Ангеловъ, д-ръ Емануилъ Шаранковъ, Димитъръ Богдановъ, Димитъръ Рунтовъ, Лазаръ Николовъ, Василъ Радевъ и Никола Миронски.

— На 20 априлъ т. г. група алековци отъ 12 души, начело съ дружественитѣ членове Боневъ и Андрей Протичъ, замина на задграниченъ излетъ до Цариградъ.

— При клона е основана планинарска секция, която на Св. Духъ, 4 и 5 юний т. г., урежда голѣмъ излетъ изъ Източна Рила. Ще се обходятъ върховетѣ Белмекенъ, Равни-чалъ, Мусли-чалъ, Топуклия, Ибъръ и др.

СЪДЪРЖАНИЕ: Да пазимъ горитѣ — Д-ръ Б. Ковачевски. Идеология на алпинизма — Бр. Романишинъ. Ст. Чилингировъ — Ив. Лековъ. Изъ равна Добруджа — Ст. Чилингировъ. Туризъмъ и наука — К. Кировъ. Надъ най-високия връхъ на земята — Б. Ков. Българската туристическа кооперация — Д-ръ Гюлеметовъ. Вести и бележки. Дружественъ животъ.

Издание на Българския туристически съюзъ. — Годишно 10 книжки, абонаментъ 60 л. — Редакторъ: **Д-ръ Б. Ковачевски.** — Печатъ „Полиграфия", София. — Клишета цинкография „Отецъ Паисий". — Адресъ на редакцията и администрацията: Списание „Български туристъ", ул. „Царица Иоанна" № 28, София.